

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/853,Podpisanie-umowy-o-wspolpracy-pomiedzy-Instytutem-Pamieci-Narodowej-a-slowackim-.html>
05.04.2026, 19:57

Podpisanie umowy o współpracy pomiędzy Instytutem Pamięci Narodowej a słowackim Instytutem Pamięci Narodu

W dniu 1 czerwca 2006 r. podpisana została umowa o współpracy pomiędzy Instytutem Pamięci Narodowej a słowackim Instytutem Pamięci Narodu (Ústav pamäti národa, UPN). Umowę podpisali prezes IPN Janusz Kurtyka i wiceprezes UPN Marian Gula.

Umowa przewiduje wzajemne udostępnianie archiwaliów oraz szeroko zakrojone działania o charakterze naukowym i edukacyjnym. Działania edukacyjne będą polegały na realizacji wspólnych programów badawczych, wzajemnej pomocy w upowszechnianiu wyników badań naukowych, organizacji seminariów i konferencji, pobytów naukowych, staży oraz szkoleń pracowników drugiej strony. Przewidywane będą wspólne edycje opracowań i dokumentów historycznych.

Instytut Pamięci Narodu

UPN powstał w 2002 roku na mocy ustawy Rady Narodowej Republiki Słowackiej, po odrzuceniu weta prezydenta Rudolfa Szustera. Realną działalność rozpoczął w 2003 roku, po powołaniu na prezesa rady wykonawczej UPN Jána Langoša. Działalność UPN obejmuje, podobnie, jak w przypadku IPN, lata 1939-1989, określane mianem „doby neslobody” (okresu niewoli). UPN zajmuje się gromadzeniem i udostępnianiem akt organów bezpieczeństwa, prowadzi działania śledcze, jak również naukowo-edukacyjne. UPN udostępnia na swoich stronach internetowych dzienniki rejestracyjne agentury, rejestry funkcjonariuszy aparatu bezpieczeństwa i wykazy „aryzatorów” majątku żydowskiego. UPN publikuje opracowania naukowe, zbiory dokumentów, wydaje także kwartalnik „Pamäť národa”.

Zabójstwa dokonane na granicach

Wśród działań śledczych UPN zwraca uwagę postępowanie dotyczące zabójstw dokonanych na granicach CSRS przez funkcjonariuszy państwa komunistycznego. Podczas prób ucieczki do Austrii i RFN zginęło 280 osób, zarówno zastrzelonych, jak i porażonych prądem. Planowany akt oskarżenia ma objąć funkcjonariuszy wszystkich szczebli, nie tylko odpowiedzialnych za konkretne przypadki zabójstw, lecz także tych, którzy odpowiedzialni byli za budowę i funkcjonowanie systemu zabezpieczenia granicy. Jest to kwestia o tyle interesująca dla strony polskiej, iż 31 zabitych posiadało obywatelstwo polskie.